

# Dokarmiaj z głową!

2019-11-08

**W związku ze zbliżającą się zimą oraz trwającą jesienną wędrówką ptaków przekazujemy informacje dotyczące dokarmiania zimujących w Polsce ptaków, przede wszystkim - łabędzi.**

Obecnie w wielu miastach zaobserwować można licznie zimujące ptaki wodne, które korzystając z tzw. „miejskiej wyspy ciepła” (w mieście zimą jest cieplej niż poza nim) wybierają niezamarzające zbiorniki wodne jako miejsca swojego żerowania. Jednym z gatunków pozostających na zimę w naszym kraju jest **łabędź niemy**. Jednak nie zawsze tak było. Łabędzie to ptaki wędrowne. Kiedyś częściej na zimę odlatywały - teraz wykazuje tendencję do pozostawania u nas przez cały rok.

Łabędzie to ptaki wodno-błotne podlegające **ochronie gatunkowej**. Łabędzie były kiedyś bardzo rzadkimi ptakami, na które chętnie polowano. Od kiedy ptaki te zostały objęte ochroną, ich liczebność stopniowo wzrasta i często obserwuje się je w dużych miastach, a ich skupiska mogą liczyć nawet do kilkuset osobników.

Przyczyną zimowania tego gatunku w Polsce są coraz częściej występujące łagodne zimy, łatwy dostęp do pokarmu oraz **dokarmianie przez ludzi**. Utrata lęku przed człowiekiem doprowadziła do tego, że ptaki te mogą gniazdownać nawet w bezpośrednim otoczeniu człowieka. Zimowanie w miastach przynosi ptakom wiele korzyści, ale pociąga za sobą również wiele niebezpieczeństw.

Aby je ograniczyć, przygotowaliśmy dekalog – 10 przykazań osób, które chcą pomóc ptakom w sposób odpowiedzialny i dla nich bezpieczny.

## 1. Nie karm ptaków w okresie od wiosny do jesieni.

Dokarmianie łabędzi wtedy, gdy jest ciepło powoduje utratę instynktu wędrówki, co ma szczególne znaczenie jesienią, kiedy gromadzące się przed odlotem w większe grupy ptaki po dłuższym dokarmianiu decydują się pozostać przy stałym źródle pokarmu. Zimą zaskoczone nagłymi mrozami (kiedy mniej jest spacerujących i maleją możliwości na zdobycie pokarmu) skazane są na śmierć i zdarza się, że zamarzają w lodzie.

## 2. Karm ptaki zimą - kiedy gruba pokrywa śnieżna i mrozy utrudniają ptakom samodzielne zdobywanie pokarmu.

Jeśli już zdecydujesz się dokarmiać ptaki zimą, warto byś czynił to regularnie, również w większe mrozy i przy gorszej pogodzie.

## 3. Unikaj karmienia ptaków chlebem.

Łabędzie są roślinożercami, a ich naturalną dietą jest przede wszystkim roślinność podwodna. Należy dokarmiać je pokrojonymi surowymi lub gotowanymi (bez soli) warzywami, otrębami, ziarnami kukurydzy, natomiast chleb powinien stanowić wyłącznie uzupełnienie pokarmu (zawiera sól i substancje ulepszające). Pamiętaj, że chleb w czasie trawienia wytwarza kwas chlebowy, który zakwasza układ pokarmowy ptaka, prowadząc do biegunek, a także bardzo poważnej choroby - kwaśnicy żołądka. Sól zawarta w chlebie zaburza gospodarkę wodną organizmu, co może prowadzić do śmierci ptaka.

## 4. Nie zniechęcaj się!

Może się zdarzyć, że łabędzie w pierwszym odruchu nie będą chciały jeść innego niż chleb pokarmu. Nie zrażaj się tym - ptaki przyzwyczajone do chleba również mogą mieć złe nawyki. To nie ich wina - tylko ludzi.

## 5. Rozdrabniaj pokarm.

Rozdrabnianie jest konieczne, ponieważ ptaki nie są w stanie podzielić dużych kawałków pokarmu. Po pewnym czasie opadają one na dno i sprzyjają rozwojowi chorobo-twórczych drobnoustrojów. Duże kawałki mogą być też obiektem walki między ptakami, podczas której ponoszą wysokie straty energetyczne, których nie są w stanie uzupełnić pieczywem.

## 6. Nie przekarmiaj ptaków.

Na miejscu zostawiaj tylko tyle pokarmu, ile ptaki zjedzą natychmiast - jeżeli wyłożymy go za dużo karma spleśnieje lub zamarźnie, spożyta przez ptaki później może im zaszkodzić. Pamiętaj, że normalnie łabędzie przygotowują się do przetrwania zimy przez nagromadzenie dużych zapasów tłuszczu pod koniec lata i jesienią. Co więcej, dorosłe ptaki mogą przetrwać bez pożywienia nawet kilkanaście dni. Siedzą wówczas nieruchomo i oszczędzają energię, zgromadzoną w postaci grubej warstwy tłuszczu pod skórą.

## 7. Przede wszystkim - nie karm ptaków starym, często zepsutym pieczywem.

Zeschnięte i spleśniałe pieczywo może prowadzić do chorób układu pokarmowego, a nawet do śmierci ptaków.

## 8. Nie karm łabędzi paluszkami czy chipsami.

Paluszki czy chipsy to żywność wysoko przetworzona, zawiera duże ilości soli i substancji, które często są niezdrowe nie tylko dla ptaków, ale również dla ludzi.

## 9. Nie karm ptaków „z ręki”.

Pamiętaj, że łabędzie, nawet regularnie dokarmiane, nadal pozostają dzikimi zwierzętami i aby uszanować ich wolność należy umożliwić im jeśli to tylko możliwe samodzielne zdobywanie pokarmu. Zachowaj dystans do karmionych ptaków, które przyzwyczajone do łatwego pokarmu i głodne mogą być natarczywe.

## 10. Dokarmiając możesz pomóc obserwować łabędzie.

Łabędzie zimujące w Polsce często mają na nogach metalowe obrączki, zakładane przez ornitologów. Dzięki temu możliwe jest lepsze poznanie życia tych ptaków i tras ich wędrówek. Każda obrączka posiada unikalny kod złożony z liter i cyfr. Jeśli uda Ci się go odczytać, prześlij tę informację do Stacji Ornitologicznej Muzeum i Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk. W tym celu skorzystaj ze specjalnego formularza on-line dostępnego na stronie <http://ring.stornit.gda.pl/>

Ten sam dekalog stosuj do innych dziko żyjących ptaków, takich jak kaczki.

## Podsumowanie

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska nie może i nie zamierza zakazywać dokarmiania ptaków, tym bardziej, że zwierzętom należy pomóc przetrwać zimę. Jednak ciągle wyręczanie w wyszukiwaniu pokarmu, nauczy je bezradności, dlatego należy zachować zdrowy rozsądek, rozważając czy pomoc nie okaże się szkodą.

